

Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет

**«Психолого-педагогічні читання імені професора
Євгена Петухова
(до 105-річчя становлення кафедри)»
06 жовтня 2023 року**

Матеріали Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої
освіти і молодих учених

Івано-Франківськ, 2023

Затверджено відповідно до рішення вченої ради Херсонського державного університету
(протокол від 27.11.2023 року № 4)

Психолого-педагогічні читання імені професора Євгена Петухова (до 105-річчя становлення кафедри): матеріали Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених 06 жовтня 2023 / за заг. ред. Л.Є. Петухової, Л.А. Пермінової, В.Л. Федяєвої. /Херсон – Івано-Франківськ, 2023, 90 с.

Редакційна колегія:

Петухова Л.Є., д.пед.н., проф., деканеса педагогічного факультету Херсонського державного університету.

Пермінова Л.А., к.пед.н. проф., завідувачка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету.

Федяєва В.Л., д.пед.н., проф., професорка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету, заслужена працівниця освіти України.

Технічні секретарі:

Блах В.С., к.пед.н., доц., доцентка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету.

Літварьова А.Д., ст.лаборантка кафедри педагогіки, психології та освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова Херсонського державного університету.

Рецензенти:

Янченко Т.В., д.пед.н., професорка, завідувачка кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін ННІ історії та соціогуманітарних дисциплін імені О.М. Лазаревського Національного університету «Чернігівський колегіум» ім. Т.Г. Шевченка;

Молнар Т.І., д.пед.н., доц., доцентка кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету.

Електронне наукове видання підготовлено за матеріалами Всеукраїнської наукової конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Психолого-педагогічні читання імені професора Євгена Петухова (до 105-річчя становлення кафедри)», яка відбулась 06 жовтня 2023 року на педагогічному факультеті Херсонського державного університету (Херсон – Івано-Франківськ).

У тезах розкриваються актуальні питання дошкільної, початкової, соціальної та спеціальної освіти за напрямками: «Науково-педагогічна спадщина Євгена Петухова – погляд в майбутнє», «Соціальна ідентичність молоді в умовах військового стану», «Психолого-педагогічний супровід професійного зростання педагога», «Педагогіка партнерства запорука успішної діяльності», «Організація роботи з дітьми з особливими освітніми потребами», «Проблеми роботи з сім'ями в умовах війни та повоєнного часу».

Представлені матеріали можуть бути використані педагогами, вчителями, вихователями для підвищення ефективності організації освітнього процесу у закладах освіти та здобувачами освіти спеціальностей 012 «Дошкільна освіта», 013 «Початкова освіта», 016 «Спеціальна освіта» під час теоретичної підготовки та написання наукових робіт.

ISBN 978-617-7090-72-3

© ХДУ, 2023.

Зміст

Анісімова О. ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ	5
Барна Х., Лупак В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДО РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТЬОГО СЕРЕДОВИЩА ЗДО.....	8
Біляк О., Чекан О. РОЗВИТОК НАВИЧОК ЧИТАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	10
Блах В. ПЕДАГОГІЧНА ПРОСВІТА БАТЬКІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ДОСЛІДЖЕНЬ ЄВГЕНА ПЕТУХОВА	12
Вайда А. КАЗКОТЕРАПІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДИТИНОЮ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	15
Вєтрова А. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СІМЕЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ	17
Вигоднер Д. РЕАЛІЗАЦІЯ ЗАСАД ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА ДЛЯ ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УМОВАХ НУШ	20
Воляннюк А. МОТИВАЦІЯ В НУШ: РОЛЬ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА.....	22
Гаврилюк Т. АКТИВНЕ ВКЛЮЧЕННЯ БАТЬКІВ ДО ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ ЗДО У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ.....	26
Голояд В. ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ У 2 КЛАСІ НУШ	28
Жукова Ю., Пермінова Л. ФОРМУВАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ (PhD)	31
Кас'яненко О. ПРИНЦИПИ УНІВЕРСАЛЬНОГО ДИЗАЙНУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНИХ ГРУП ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	33
Компаній Н. ВЗАЄМОДІЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТЬОГО ПРОЦЕСУ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА: ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД.....	36
Лендел А., Мочан Т. ОСОБЛИВОСТІ ДЕЛЕГУВАННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ОСВІТИ	38
Лінтварьова А. ФАХОВА ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В МОДЕЛІ ТРИСУБ'ЄКТНОЇ ДИДАКТИКИ	41
Химишинець Т., Мочан Т. УПРАВЛІННЯ ДОКУМЕНТООБІГОМ У СУЧАСНОМУ ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....	43

науково-практичної конференції, присвяченої 210-річчю з дня заснування Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди / за загальною редакцією акад. Прокопенка І.Ф. Х.: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2014. С. 625-626.

2. Ленів З.П. Особливості реалізації інклюзії та підготовки відповідних фахівців: проблеми, досвід, перспективи. Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. Зб. наукових праць. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2014. – № 28. С. 119-123.

УДК 372.5:811.111

Оксана Чекан

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівського державного університету;

Олеся Біляк

здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
Мукачівського державного університету

РОЗВИТОК НАВИЧОК ЧИТАННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Практика роботи дозволяє констатувати: рівень розвиненості читацьких навичок, письма рідною мовою впливає на загальний розумовий розвиток дитини. Актуальним залишається питання сформованості відповідного рівня готовності дітей до самореалізації в мовному середовищі.

У дослідженні ми спиралися на Закон «Про дошкільну освіту», де наголошується про обов'язковість підготовки кожної дитини до систематичного навчання у школі. А Концепція Нової української школи наголошує, що «підготовка до шкільного навчання має бути спрямована на обґрунтування психічного розвитку особистості, зокрема психологічному обґрунтуванню процесу формування навчальних компетентностей здобувачів початкової освіти» [6].

Державний стандарт початкової освіти деталізує мету освіти на рівні початкової школи у розрізі формування мовленнєвої компетентності так: «Метою вивчення української мови та літератури, мов та літератур відповідних корінних народів і національних меншин є формування комунікативної, читацької та інших ключових компетентностей; розвиток особистості здобувачів освіти засобами різних видів мовленнєвої діяльності; здатності спілкуватися українською мовою, мовами відповідних корінних народів і національних меншин для духовного, культурного і національного

самовираження, користуватися ними в особистому і суспільному житті, міжкультурному діалозі; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, розвиток мовленнєво-творчих здібностей» [4].

У першу чергу, це читацька компетентність дошкільнят, яка дозволяє бути успішним у процесі навчання в початковій школі. У той же час читацька компетентність напряму пов'язана з комунікативною компетентністю, яка є передумовою у формуванні читацької. На думку А. Богуш, «показниками комунікативної компетентності є вільне використання мовних і позамовних засобів з метою спілкування у конкретних соціально-побутових ситуаціях, уміння орієнтуватись у ситуації спілкування, ініціативність під час спілкування» [2]. Наприклад, О. Маруцак визначає комунікативну компетентність дітей як «інтегральну якість особистості, що виявляється в здатності формувати мотиваційно-ціннісну основу спілкування; оволодівати і застосовувати мовні знання, уміння й навички; встановлювати і підтримувати контакти з іншими людьми, використовуючи різні способи взаємодії; ефективно працювати в групах; володіти різними соціальними ролями» [7, с.16].

Слід зауважити, «читацьку компетентність молодшого школяра можна розглядати як комплексну характеристику особистості, яка вбирає в себе результати попереднього психічного розвитку, володіє достатньо сформованою навичкою читання, читацькими вміннями та навичками; має здатність до читацької самостійності, самооцінки, самоконтролю, творчого розв'язання літературних завдань; сформованість інтелектуальних операцій для повноцінного сприймання й осмислення твору, творчих літературних здібностей» [5].

Ми погоджуємось з висновками О.Вашуленко, яка вважає, що «читацька компетентність інтегрує в собі такі компоненти:

- когнітивний (знання);
- комунікативний (слухання, читання, говоріння, письмо);
- ціннісний (оцінні судження і ставлення учня до прочитаного);
- діяльнісний (уміння, навички, способи діяльності);
- особистісно-творчий (мотиваційно-ціннісні ставлення, прагнення особистості до навчання, пізнання і діяльності)» [3].

У наш час зміст поняття «читацька компетентність» змінюється. Цьому причиною є швидке зростання обсягів, урізноманітнення форм, видів і змісту писемних текстів, що використовуються у 21 столітті. Через це «освіта в галузі читання зазнає в наш час суттєвого переосмислення: якщо ще донедавна її метою було передусім накопичення та засвоєння інформації, то нині йдеться про формування здатності особи працювати з будь-якими видами інформації, розуміти, належно осмислювати, оцінювати її та застосовувати відповідно до все більш складних особистих і суспільних потреб» [1].

Отже, розвиток навичок читання у здобувачів дошкільньої освіти є важливою складовою їх загального розвитку. Основні форми читацької компетентності визначають успішний старт під час освітнього процесу та формують мовленнєві здібності, необхідні для подальшого навчання та

комунікації. Забезпечення дошкільників можливостями для вивчення читання та письма відкриває двері до світу знань і сприяє їх розвитку. Педагоги та батьки повинні працювати разом, створюючи стимулююче оточення для дітей, де ці процеси розвиваються природно та цікаво.

Список використаних джерел

1. PISA: читацька грамотність Т. С. Вакуленко, 2017 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://nuschool.com.ua/lessons/literature/pisa/index.html>
2. Богущ А. М. Базовий компонент дошкільної освіти. К.: Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України, 2012. 26 с.
3. Вашуленко О.В. Читацька компетентність молодшого школяра: теоретичний аспект. Початкова школа, 2011 № 1. С. 48-50.
4. Державний стандарт початкової освіти-[Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://dano.dp.ua/attachments/article/303/Державний%20стандарт%20початкової%20освіти.pdf>
5. Коваль Г.П., Іванова Л.І., Суржук Т.Б. Методика читання: Навчальний посібник. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2008. 280 с
6. Концепція нової української школи [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/tag/nova-ukrainska-shkola>.
7. Марущак О.М. Формування комунікативної компетентності молодших школярів засобами дитячої періодики: Методичні рекомендації. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2017. 134 с.

УДК [37.015.311+37.018.1]:37.064.1

Валерія Блах

кандидат педагогічних наук, доцент

кафедри педагогіки, психології

й освітнього менеджменту імені проф. Є. Петухова

Херсонський державний університет

ПЕДАГОГІЧНА ПРОСВІТА БАТЬКІВ КРИЗЬ ПРИЗМУ ДОСЛІДЖЕНЬ ЄВГЕНА ПЕТУХОВА

Ім'я професора Євгена Івановича Петухова назавжди пов'язано з історією педагогічної освіти Херсонщини, зокрема з історією Херсонського державного педагогічного інституту – тепер Херсонського державного університету. Багатогранний талант педагога проявлявся не тільки в науково-педагогічній діяльності в стінах рідного вишу, але й далеко за його межами.

Одним з напрямів діяльності Євгена Петухова поза межами навчального закладу було педагогічне просвітництво, зокрема й на промислових підприємствах міста Херсона та Херсонської області.

Важливим завданням виховання Євген Іванович вважав педагогічну просвіту батьків на виробництві та підвищення їхньої педагогічної культури.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>